

VIII kadencja



KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI DO SPRAW
KONTROLI PAŃSTWOWEJ
(NR 112)
z dnia 19 lutego 2019 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji do Spraw Kontroli Państwowej (nr 112)

19 lutego 2019 r.

Komisja do Spraw Kontroli Państwowej, obradująca pod przewodnictwem posła **Janusza Śniadka (PiS)**, zastępcy przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– informację Najwyższej Izby Kontroli o wynikach kontroli zapewnienia stabilności sektora bankowego;

– sprawy bieżące.

W posiedzeniu udział wzięli: **Piotr Nowak** podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów wraz ze współpracownikami, **Wojciech Kutyla** wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami, **Andrzej Kaźmierczak** i **Paweł Szałamacha** członkowie zarządu Narodowego Banku Polskiego wraz ze współpracownikami, **Zdzisław Sokal** prezes zarządu Bankowego Funduszu Gwarancyjnego wraz ze współpracownikami oraz **Paweł Rudolf** dyrektor Departamentu Bankowości Spółdzielczej Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Tadeusz Cieśluk**, **Tadeusz Oset** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Janusz Śniadek (PiS):

Dzień dobry, witam państwa. Otwieram posiedzenie Komisja do Spraw Kontroli Państwowej. Czy są uwagi do porządku dziennego posiedzenia? Nie słyszę. Stwierdzam, że porządek obrad został przyjęty.

Jeszcze raz witam serdecznie wszystkich państwa, tak licznie przybyłych. Sądzę, że to ważność tematu spowodowała tak liczną frekwencję na dzisiejszym posiedzeniu Komisji. Nie wiem, czy zdołam przywitać wszystkich gości z osobna, ale spróbuję przy najmniej najważniejszych. Witam serdecznie pana wiceprezesa Najwyższej Izby Kontroli Wojciecha Kutylę, wraz z towarzyszącymi dyrektorami departamentów. Witam pana Zdzisława Sokala, prezesa zarządu Bankowego Funduszu Gwarancyjnego wraz z osobami towarzyszącymi, panią Katarzynę Przewalską – dyrektora Departamentu Rozwoju Rynku Finansowego w Ministerstwie Finansów... Nie to nie jest lista obecności... Już tu nie będę gaf popełniał. Witam pana Pawła Rudolfa, dyrektora Departamentu Bankowości Spółdzielczej Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego wraz z doradcami i dyrektorem departamentu. Witam również członków zarządu Narodowego Banku Polskiego – panów Pawła Szałamachę i Andrzeja Kaźmierczaka. I wreszcie witam serdecznie pana Piotra Nowaka, podsekretarza stanu w Ministerstwie Finansów. Tak, tak, dziękuję za zwrócenie uwagi. Witam panią Olgę Wałęjko i panią Ewę Przedpeńską. Jeszcze pominąłem panią Katarzynę Czarnuszewicz, witam serdecznie.

Przystępujemy do realizacji porządku obrad. Porządek dzienny przewiduje rozpatrzenie informacji Najwyższej Izby Kontroli o wynikach kontroli zapewnienia stabilności sektora bankowego. Proszę przedstawiciela NIK o przedstawienie informacji.

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli Wojciech Kutyla:

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrolę zapewnienia stabilności sektora bankowego, w ramach której stwierdziła, że sektor bankowy w Polsce jest stabilny, a co za tym idzie oszczędności obywateli z gwarancją Bankowego Funduszu Gwarancyjnego są bezpieczne. W ramach tej kontroli Izba badała funkcjonowanie nadzoru makroostrożnościowego nad sektorem finansowym, celem którego jest zapewnienie stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości rynku finansowego. Został on wdrożony skutecznie i podniósł ogólny

poziom bezpieczeństwa sektora bankowego oraz jego odporność na niepożądane zjawiska i zawirowania rynkowe.

Najwyższa Izba Kontroli oceniła, że w okresie objętym kontrolą, od listopada 2015 r. do listopada 2017 r., Narodowy Bank Polski i minister finansów, tworzące dwa z czterech filarów głównych sieci bezpieczeństwa finansowego, rzetelnie wykonywały swoje zadania nadzorcze w kluczowych aspektach dla zapewnienia stabilności sektora bankowego. Jednocześnie NIK zwraca uwagę, że minister finansów, jako podmiot odpowiedzialny za implementację prawa Unii Europejskiej w obszarze instytucji finansowych, przyczynił się do przyjęcia z opóźnieniami wymaganych aktów prawnych. Działania Komisji Nadzoru Finansowego nie były także wolne od nieprawidłowości.

W tym momencie, jeśli pan przewodniczący pozwoli, chciałbym poprosić o przedstawienie szczegółów naszej kontroli, pana dyrektora Jarosława Borowskiego z departamentu finansów. Mamy przygotowaną prezentację. Dziękuję.

Wicedyrektor Departamentu Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli Jarosław Borowski:

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła wspomnianą kontrolę ze względu na to, że stabilność sektora bankowego jest bardzo istotnym elementem z punktu widzenia prawidłowości działania gospodarki. W listopadzie 2015 r. weszły w życie przepisy ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym, wprowadzające nową instytucję nadzoru nad między innymi sektorem bankowym – to jest nadzór makroostrożnościowy. Zmieniły i rozszerzyły one również dotychczasowe zadania i uprawnienia ministra finansów, Narodowego Banku Polskiego, Komisji Nadzoru Finansowego oraz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w zakresie monitorowania i przeciwdziałania ryzyku systemowemu na rynku finansowym. Ponadto ustawa wprowadziła nowe wymogi kapitałowe dla banków, dotyczące bufora bezpieczeństwa na wypadek wystąpienia ryzyka zakłócenia w funkcjonowaniu indywidualnego podmiotu i całego sektora bankowego.

Postanowienia tej ustawy stanowią realizację zaleceń Europejskiej Rady do spraw Ryzyka Systemowego z 2011 roku, wydanych po globalnym kryzysie finansowym z 2008 roku. Najwyższa Izba Kontroli uznała, że wdrożenie postanowień tej ustawy jest jednym z kluczowych elementów dla podniesienia bezpieczeństwa funkcjonowania rynku finansowego, w tym szczególnie sektora bankowego, którego aktywa stanowią około 70% ogółu w systemie finansowym.

Na mocy tej ustawy organem właściwym w zakresie zarządzania kryzysowego i nadzoru makroostrożnościowego jest Komitet Stabilności Finansowej w nowej formule zadaniowej, kompetencyjnej i organizacyjnej. Komitet działał już wcześniej – od 2008 roku, ale początki jego prac, będących też wówczas przedmiotem kontroli NIK, skończyły się wnioskami i ocenami, wskazującymi występowanie pewnych tarć na poziomie współpracy i funkcjonowania. Dlatego też przy zmianie formuły systemowej, NIK również postanowiła sprawdzić wdrożenie nowych zasad funkcjonowania Komitetu Stabilności Finansowej. Komitet działa w dwóch formułach. Jego przewodniczącym w zakresie zarządzania kryzysowego jest minister finansów. Zarządzanie kryzysowe w sektorze finansowym obejmuje działanie na rzecz utrzymania lub przywrócenia stabilności systemu finansowego, w przypadku bezpośredniego dla niej zagrożenia. Zaś celem zarządzania kryzysowego jest oczywiście, w szczególności efektywna współpraca członków komitetu, w tym koordynacja działań podmiotów przez nich reprezentowanych, na rzecz utrzymania lub przywrócenia stabilności systemu finansowego oraz wymiana informacji, opinii i ocen. Przewodniczącym Komitetu Stabilności Finansowej w formule makroostrożnościowej jest prezes Narodowego Banku Polskiego. Nadzór w tym zakresie obejmuje identyfikację, ocenę i monitorowanie ryzyka systemowego, powstającego w systemie finansowym oraz jego otoczeniu oraz działanie na rzecz ograniczenia lub wyeliminowania tegoż ryzyka, z wykorzystaniem instrumentów makroostrożnościowych. Celem nadzoru jest w szczególności wzmacnianie odporności systemu finansowego na wypadek

materializacji ryzyka systemowego i wspieranie przez to długotrwałego, zrównoważonego wzrostu gospodarczego kraju.

W ustawie o nadzorze makroostrożnościowym i zarządzaniu kryzysowym określone zostały kompetencje i obowiązki członków Komitetu Stabilności Finansowej. One uzupełniają kompetencje istniejące wcześniej. Podstawowe kompetencje ministra finansów w ramach Komitetu Stabilności Finansowej to przede wszystkim uprawnienia związane z przygotowaniem aktów prawnych. Narodowy Bank Polski uprawniony jest do analizy stabilności systemu finansowego i sytuacji makroekonomicznej w kraju i w otoczeniu międzynarodowym, a także do prowadzenia polityki monetarnej. Komisja Nadzoru Finansowego w ramach nowych zasad posiada kompetencje do identyfikacji instytucji o znaczeniu systemowym i nakładanie na te instytucje bufora. Stałym zadaniem, wykonywanym również wcześniej jest nadzór nad instytucjami finansowymi – po wydzieleniu w ramach tego systemu, ważnymi systemowo – w tym wydawanie im rekomendacji. Bankowy Fundusz Gwarancyjny ma za zadanie gwarantowanie depozytu w sektorze bankowym oraz spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, a także analizę zagrożeń w sektorze bankowym i przymusowe restrukturyzacje banków.

Jeśli chodzi o Komisję Nadzoru Finansowego, to sprawuje ona tak zwany nadzór mikroostrożnościowy. Wynika on z przepisów ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, ustawy – Prawo bankowe, ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających oraz rozporządzenia unijnego nr 575/2013. Nadzór obejmuje działania zarówno na rzecz stabilności pojedynczych instytucji oraz wypełniania przez nie wymogów regulacyjnych, jak również stabilności i bezpieczeństwa całego systemu finansowego.

Nadzory mikro- i makroostrożnościowe realizują różne cele pośrednio, ale w długoterminowej perspektywie powinny wspólnie przyczyniać się do stabilności sektora bankowego, co jest celem ostatecznym.

Najwyższa Izba Kontroli objęła kontrolą sprawowanie przez Komisję Nadzoru Finansowego nadzoru mikroostrożnościowego nad bankami, biorąc w szczególności pod uwagę, że w okresie kiedy kontrola była przygotowywana, obniżyły się wyniki finansowe banków. Głównie sektor banków spółdzielczych wykazywał skumulowaną stratę. Problematyczne było działanie w środowisku niskich stóp procentowych, pojawiające się nowe obciążenia fiskalne, wzrosty kosztów dla banków – na działanie Bankowego Funduszu Gwarancyjnego i Funduszu Wsparcia Kredytobiorców, co mogło obniżyć odporność banków na ewentualne skutki spowolnienia gospodarczego i zaburzenia rynkowe. NIK starała się zidentyfikować, czy takie zagrożenia rzeczywiście się nasiliły.

Jak już wspominałem, kontrolę przeprowadziliśmy w Ministerstwie Finansów, Narodowym Banku Polskim oraz w Komisji Nadzoru Finansowego. Nie był nią natomiast objęty czwarty członek Komitetu Stabilności Finansowej – Bankowy Fundusz Gwarancyjny, ze względu na brak uprawnień NIK do przeprowadzenia kontroli w tej instytucji, w zakresie realizowanych przez nią zadań, w sytuacji gdy działania podejmowane przez BFG nie wiążą się z wykorzystaniem majątku lub środków państwowych. W związku z tym podstawy do przeprowadzenia kontroli były wątpliwe. To co dotyczyło działania Bankowego Funduszu Gwarancyjnego było widoczne jedynie przez pryzmat nadzoru sprawowanego przez ministra finansów.

Celem kontroli było ustalenie, czy członkowie Komitetu Stabilności Finansowej rzetelnie wypełniali obowiązki ustawowe w zakresie nadzoru makroostrożnościowego i zarządzania kryzysowego, wynikające ze wspomnianej ustawy oraz czy Komisja Nadzoru Finansowego rzetelnie sprawowała nadzór mikroostrożnościowy nad poszczególnymi instytucjami sektora bankowego. W ramach kontroli w KNF były badane: proces przygotowywania ocen banków, analiz sektora bankowego, indywidualny nadzór analityczny nad bankami, nadzór nad realizacją programów postępowania naprawczego i planów naprawy, czynności kontrolne i inspekcyjne w bankach, nadzór nad systemami ochrony instytucjonalnej oraz postępowanie w sprawie wydania zezwolenia na utworzenie Polskiego Banku Apeksowego. Ponadto w innych instytucjach kontrolą objęto działalność analityczno-informacyjną Narodowego Banku Polskiego, natomiast w Minister-

stwie Finansów stan wdrożenia przepisów prawa Unii Europejskiej, dotyczących sektora bankowego. Kontrolowany był okres od listopada 2015 r. prawie do końca 2017 roku.

Kontrola wykazała, że zapewnione były warunki organizacyjne do funkcjonowania Komitetu Stabilności Finansowej. Prezes NBP jako przewodniczący tego komitetu w formule makroostrożnościowej oraz minister finansów jako przewodniczący w zakresie zarządzania kryzysowego, rzetelnie wypełniali obowiązki wynikające z ustawy o nadzorze makroostrożnościowym i zarządzaniu kryzysowym. Na posiedzeniach komitetu omawiane były istotne zagadnienia, dotyczące ryzyk systemowych, stanowiących potencjalne zagrożenie dla stabilności sektora bankowego, polityki makroostrożnościowej, mechanizmów współpracy międzyinstytucjonalnej w kraju i na poziomie Unii Europejskiej oraz restrukturyzacji portfela walutowych kredytów mieszkaniowych. Komitet podejmował uchwały w sprawie ustalenia wysokości wskaźników kapitałowych, nałożonych na banki, a zatem wykonywał te wszystkie podstawowe zadania, które zostały określone w ustawie. Natomiast Komisja Nadzoru Finansowego sprawowała nadzór mikroostrożnościowy nad sektorem bankowym. Monitorowane były zagrożenia dla stabilności sektora. W formie analizy z za biurka wykonywany był nadzór sytuacji sektora bankowego oraz indywidualnie każdego banku, a także nadzór inspekcyjny w formie kontroli w bankach. Prowadzone były również postępowania licencyjne i podejmowane działania regulacyjne – między innymi poprzez wydawanie rekomendacji nadzorczych.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła jednak przypadki braku skutecznych działań nadzorczych Komisji Nadzoru Finansowego, w szczególności w stosunku do niektórych banków spółdzielczych – głównie nieprzeprowadzania corocznych testów warunków skrajnych, do czego zobowiązywał art. 133 ustawy – Prawo bankowe, a także niepodejmowanie działań nadzorczych w stosunku do niektórych banków, nierzetelnie prezentujących dane w formularzach samooceny, przesyłanych do Komisji Nadzoru Finansowego, szczególnie w 2016 roku. Stwierdzono także nierzetelne oszacowanie kwartalnej oceny BION – kompleksowej oceny banku, w niektórych bankach spółdzielczych, jak również brak skutecznych działań w przypadku niektórych banków nieprawidłowo realizujących programy postępowania naprawczego. W okresie objętym kontrolą programy postępowania naprawczego realizowały w 2015 roku 43 banki, w tym 36 banków spółdzielczych. W 2016 roku było to 51 banków, w tym 42 banki spółdzielcze, natomiast w późniejszym okresie – w 2017 roku, liczba tych banków ponownie uległa zmniejszeniu do 42, z czego 34 to banki spółdzielcze.

Najwyższa Izba Kontroli zwróciła również uwagę, że w przypadku dwóch badanych banków, Komisja Nadzoru Finansowego nie podjęła działań w celu zapewnienia przez kuratorów, powołanych do zapewnienia efektywności wdrażania założeń programów postępowania naprawczego, mimo że podjęte przez te banki działania były niewystarczające do celów określonych w programie. Zdaniem NIK – skoro Urząd Komisji Nadzoru Finansowego uznaje, że brak efektów realizacji programu naprawczego nie jest wystarczającą podstawą do interwencji KNF wobec kuratora, to wskazać należy, że obowiązujące przepisy nie służą właściwej realizacji celów nadzoru. Działalność kuratorów powinna być oceniana przez pryzmat celu, do jakiego zostali powołani. KNF z kolei powinna mieć narzędzia by, w razie braków w tym zakresie, móc na bieżąco reagować. Priorytetem jest bowiem ochrona środków zgromadzonych w bankach, a nie ochrona sytuacji kuratora. W związku z tym KNF powinna rozważyć zwrócenie się do ministra finansów o podjęcie działań legislacyjnych, wprowadzających dodatkowe przepisy, umożliwiające KNF dyscyplinowanie kuratorów, celem zapewnienia skuteczności wdrażania programów postępowania naprawczego i programów naprawy. Obecnie sankcją, którą może podjąć KNF jest odwołanie kuratora – rozwiązanie skrajne. Ponadto, badając 12 losowych formularzy zgłoszenia do podjęcia funkcji kuratora w bankach, NIK ustaliła, że 7 kandydatów z tej listy nie posiadało określonych uchwałami wewnętrznymi KNF minimalnych kwalifikacji w zakresie doświadczenia zawodowego i wykształcenia, niezbędnych do pełnienia funkcji kuratora.

Zastrzeżenia dotyczyły również ograniczonej częstotliwości inspekcji w bankach spółdzielczych, co zdaniem NIK, wynikało z niewłaściwie ustalonych priorytetów nadzorczych tego sektora, który obejmuje 556 banków. W okresie od 2014 roku do pierwszej

połowy 2017 roku 84% banków spółdzielczych nie było objętych żadnymi czynnościami kontrolnymi przez KNF. Spośród 464 banków nieskontrolowanych w tym okresie, 20 z nich miało nadane oceny BION interpretowane jako budzące zastrzeżenia lub banku o bardzo niekorzystnej sytuacji. Ponadto 13 banków z tej grupy realizowało programy postępowania naprawczego, co również było istotną przesłanką do przeprowadzenia w nich inspekcji. Zdaniem NIK nieprzeprowadzenie kontroli w bankach spółdzielczych, realizujących programy postępowania naprawczego oraz z nadanymi niekorzystnymi ocenami BION, było działaniem nieprawidłowym, ponieważ banki te powinny być objęte szczególnym nadzorem inspekcyjnym. Wskazują także na to wytyczne, określone przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego w procedurze sporządzenia rocznego planu czynności kontrolnych.

Kolejne zastrzeżenia budził również brak kontroli w nowopowstałych jednostkach zarządzających systemami ochrony instytucjonalnej. Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli instytucje te w początkowym okresie działania narażone są szczególnie na ryzyka występowania błędów.

Nieodpowiedni nadzór inspekcyjny nad bankami UKNF tłumaczył brakami kadrowymi urzędu. Jednakże zdaniem NIK w latach 2014–2016 nie podejmował dostatecznie skutecznych działań w zakresie zwiększenia liczby etatów, w związku ze zwiększonymi obowiązkami o charakterze inspekcyjnym i nadzorczym. Informacje dodatkowe o zapotrzebowaniu etatowym do projektów budżetu KNF na te lata nie zawierały, zdaniem NIK, wystarczającego uzasadnienia potrzeb analitycznych i inspekcyjnych sektora bankowego.

Odnosnie do działalności intencyjnej Komisji Nadzoru Finansowego, NIK zwróciła uwagę na nieuzasadnione wydłużenie w 2017 roku procesu postępowania z wnioskiem o wydanie zezwolenia na utworzenie Polskiego Banku Apeksowego. To były główne ustalenia dotyczące Komisji Nadzoru Finansowego.

W stosunku do Narodowego Banku Polskiego, NIK nie wniosła zastrzeżeń do jego działalności analitycznej. NBP dokonywał okresowych analiz stabilności systemu finansowego, w tym sektora bankowego i publikował wyniki tychże dwa razy w roku w raportach o stabilności systemu bankowego.

Natomiast jeśli chodzi o kontrolę w Ministerstwie Finansów – minister finansów przygotował projekty aktów prawnych w celu wdrożenia postanowień dyrektyw unijnych do prawa krajowego. Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła jednak istotne opóźnienia w implementacji ważnych dla bezpieczeństwa funkcjonowania sektora bankowego tych dyrektyw. Implementacja pięciu z nich oraz dostosowanie przepisów krajowych do rozporządzenia unijnego 575/2013, nastąpiło z opóźnieniem od 4 do 22 miesięcy. Biorąc pod uwagę datę publikacji rozporządzeń wykonawczych do ustawy wdrażającej przepisy prawa unijnego, były to opóźnienia sięgające nawet 30 miesięcy. Wynikały one z dużej liczby projektów aktów prawnych, złożoności i dużej liczby podmiotów biorących udział w procesie legislacyjnym, ale także z opóźnień w podejmowaniu prac nad przygotowaniem projektów aktów prawnych w Ministerstwie Finansów. Na opóźnienia w transpozycji dyrektyw unijnych do porządku krajowego wpływ miała również długość procesu legislacyjnego na etapie po przedłożeniu projektów ustaw na posiedzenia Rady Ministrów. Część tych przyczyn jest możliwa do wyeliminowania.

Minister finansów wykonał postanowienia ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym w zakresie nadzoru nad nim, przy czym nadzór ten miał głównie charakter formalny i był ograniczony, ponieważ wykonywany jest tylko na podstawie kryterium legalności i zgodności działań BFG ze statutem i jest prowadzony na podstawie otrzymywanych od tej instytucji sprawozdań. Ponadto minister deleguje do Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego swoich przedstawicieli, wydaje stosowne akty wykonawcze do ustawy o BFG, otrzymuje okresowe i opiniuje roczne sprawozdania z działalności funduszu i sprawozdania finansowe. Udziela także zgodny na wydanie przez BFG decyzji wywołujących skutki fiskalne lub o charakterze systemowym.

W świetle wyników kontroli, przeze mnie przedstawionych, zdaniem NIK należy rozważyć potrzebę działań legislacyjnych w celu zmiany art. 46 ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie

finansowym poprzez sprecyzowanie zasad dokonywania przeglądu adekwatności nałożonych wskaźników bufora innych instytucji o znaczeniu systemowym oraz wprowadzenie dodatkowych przepisów umożliwiających KNF oddziaływanie dyscyplinujące na kuratorów. Zdaniem NIK, w celu zapewnienia bezpieczeństwa sektora bankowego, zasadne jest także kontynuowanie dotychczasowych działań skierowanych na wzmacnianie stabilności banków komercyjnych, w szczególności realizujących programy postępowania naprawczego, a także zintensyfikowanie działań na rzecz stabilności banków spółdzielczych – w tym zapewnienie przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego odpowiedniej częstotliwości inspekcji w tych podmiotach i odpowiedniej reakcji na nieprawidłowości, zidentyfikowane w działaniu. Istotne jest także zapewnienie terminowej implementacji przepisów unijnych do prawa krajowego.

W wystąpieniach pokontrolnych do ministra finansów i przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego, NIK sformułowało łącznie 9 szczegółowych wniosków pokontrolnych. Kierownicy jednostek kontrolowanych poinformowali o przyjęciu tych wniosków do realizacji. W wystąpieniu pokontrolnym do prezesa Narodowego Banku Polskiego wniosków pokontrolnych nie sformułowano z uwagi na niestwierdzenie nieprawidłowości. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Janusz Śniadek (PiS):

Dziękuję bardzo. W tej sytuacji proszę przedstawiciela Komisji Nadzoru Finansowego o przedstawienie stanowiska do informacji Najwyższej Izby Kontroli.

Dyrektor Departamentu Bankowości Spółdzielczej Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego Paweł Rudolf:

Dzień dobry. Proszę państwa, odnosząc się do uwag dotyczących sprawowania nadzoru przez Komisję...

Przewodniczący poseł Janusz Śniadek (PiS):

Jeśli mogę mieć prośbę, bliżej mikrofonu proszę.

Dyrektor Departamentu Bankowości Spółdzielczej Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego Paweł Rudolf:

Dobrze. Lepiej...? Paweł Rudolf, Departamentu Bankowości Spółdzielczej, KNF. Ja się odniosę do kwestii bankowości spółdzielczej, natomiast dam też głos kołegom z komercji i z inspekcji w zakresie uwag dotyczących inspekcji i banków komercyjnych.

Odnosząc się do uwag, dotyczących raportowania BION – jest on cyklem ciągłym, raportowanie jest roczne, natomiast kwartalne jest uaktualnienie. Należy wskazać, że w tych bankach, w których zostały stwierdzone nieprawidłowości, BION został pomniejszony. Warto zwrócić uwagę, że już po wyjściu kontroli, kiedy spływały następne dane o innych bankach, został postawiony BION na poziomie 4, czyli najniższym możliwym. Pojawiły się też informacje o BION „F”, czyli ocena oznaczająca jedną sytuację – upadłość banku. Zatem nie można było postawić BION „F” w sytuacji kiedy bank jeszcze działał. Kiedy bank jest zagrożony upadłością stawia mu się BION na poziomie 4 i takie sytuacje miały miejsce. To, co jest istotne, w zakresie testów warunków skrajnych, stress testów, dopiero teraz wyszły wytyczne, które nakazują by w bankach spółdzielczych również robić takie testy. Dotychczas stosowana była zasada proporcjonalności, ze względu na znikomy zakres działania banków spółdzielczych. Wykonanie takich stress testów jest dla nich wyjątkowo dużym obciążeniem. Są to małe podmioty, o małej skali zatrudnienia. Wszelkie tego typu działania generują dodatkowe koszty. Musimy mieć świadomość tego, że poziom kosztów do wyników w bankach spółdzielczych jest dosyć niekorzystny – ze względu na małą skalę działania tych podmiotów, więc jest zasada proporcjonalności, za którą optowały wielokrotnie, zarówno banki spółdzielcze, jak i inne organy.

Odnosząc się do kwestii kuratorów, zwrócę uwagę na jedną rzecz – ta lista ma charakter formy zgłoszenia, więc osoby niekarane, etc. zgłaszają się na tą listę, natomiast wybór kuratora następuje w drodze decyzji ad casum, czyli w konkretnej sytuacji. W tym raporcie nie odnoszono się do kuratorów już wybranych. Tam są osoby, które mają wieloletnie doświadczenie zawodowe, wykształcenie kierunkowe w zakresie zarządzania podmiotami bankowymi. Zwracam uwagę również na to, że jest pewien brak precyzji

w zakresie określenia roli kuratora. Kurator nie zarządza bankiem. Za sytuację banku odpowiada zarząd i organy tego banku – rada nadzorcza, organ kontrolny. Wobec tych organów są podejmowane czynności w sytuacji kiedy plan naprawczy jest realizowany w sposób nieprawidłowy. Kuratora się ocenia z punktu widzenia przez niego wykonywanych działań, na przykład zaskarżania uchwał niezgodnych z przyjętym planem naprawy, wskazywania informacji, które powinny być przez zarząd podjęte, raportów składanych do komisji. W tym zakresie kuratorzy swoją rolę wypełniali. Warto zwrócić uwagę, że doprowadzili do sytuacji, w których banki mające problemy sanują się.

Kolejna istotna sprawa, nie można oceniać planu naprawczego tylko z kontekstu samych wskaźników, ponieważ istotna jest zdolność wynikowa banku. Jest to tak naprawdę główny parametr. Musimy mieć świadomość tego, że plan naprawy PPN jest stworzony na początku tej drogi, natomiast sytuacja banku jest w dalszym ciągu analizowana na bieżąco. Na przykład tworzenie dodatkowych rezerw, uzupełnienia kapitałowe – to też wpływa na wyniki banków. Nie da się przełożyć jeden do jednego, wskaźniki versus wykonanie PPN. Na to zwracaliśmy uwagę.

W zakresie ilości inspekcji, to zgadzam się, że powinna być większa częstotliwość, ale fakt jest taki, że zasoby kadrowe na to nie pozwalają. Wahadłowo zatrudnia się jeszcze 350 lub więcej osób do urzędu w zakresie samego wykonywania kontroli w bankach spółdzielczych – jest to 550 podmiotów.

Jeśli chodzi o badanie IPS – ochrony systemów instytucjonalnych, nie jest to oznaka, że nie były kontrolowane. One były kontrolowane, tylko kontrola odbywała się w zakresie jakości funkcjonowania organizacji. IPS to nie jest tylko nadbudówka, ta spółdzielnia która zarządza – to jest grupa podmiotów. Zatem skuteczność działania IPS oceniamy z punktu widzenia jakości podmiotów i ich działania w tej grupie oraz jakości audytów, ich prawidłowości wykonanych przez IPS. Sama kontrola w instytucji ogranicza się do sprawdzenia, czy w tym podmiocie są komputery, pracownicy i regulacje. Warto zauważyć, że regulacje były i są cały czas konsultowane w ramach analizy zza biurka i spotkań – w zakresie ich kompletności, efektywności i skuteczności. Oczywiście planowane są samobadania inspekcyjne w zakresie organizacji organu zarządzającego, natomiast kluczowe dla nadzoru jest sprawdzenie sposobu funkcjonowania grupy. Pamiętajmy – IPS to grupa. To jest grupa banków. Jedna 190, druga 380. Musimy mieć świadomość tego jakbyśmy oceniali tylko i wyłącznie kierownicę w samochodzie. Nas interesuje działanie całego tego organizmu. To tak w dużym skrócie, nie chcę państwu zawracać głowy. Podkreślam, że w tym zakresie są prowadzone badania, tylko czasami ciężko wyłapać ten element, jeśli nie ma się świadomości sposobu działania rynku i sposobu nadzorowania tych podmiotów.

W zakresie pytań dotyczących komercji... Przepraszam, banków komercyjnych, taki skrót myślowy – taki nawyk. Odnośnie banków komercyjnych i inspekcji oddam głos kolegom.

Wicedyrektor Departamentu Bankowości Komercyjnej i Specjalistycznej Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego Marcin Mikołajczyk:

Marcin Mikołajczyk, Departament Bankowości Komercyjnej i Specjalistycznej. W zakresie nadzoru nad bankami komercyjnymi nie było zastrzeżeń. W przekazanym przez nas piśmie jako UKNF odnieśliśmy się do obszarów, które były wskazane. Tym samym nie mam komentarza do ustaleń pokontrolnych.

Przewodniczący poseł Janusz Śniadek (PiS):

Dziękuję, otwieram dyskusję. Najpierw dla porządku zapytam, czy obecni przedstawiciele Ministerstwa Finansów, ewentualnie Narodowego Banku Polskiego, chcieliby coś wnieść do naszej dyskusji. Wobec tego czy Najwyższa Izba Kontroli ma uwagi do odpowiedzi? To w tym momencie kieruję do pań posłanek i panów posłów – czy są jakieś pytania. Jeszcze się upewniam... Bardzo proszę.

Członek zarządu Narodowego Banku Polskiego Paweł Szalamacha:

Panie przewodniczący, Paweł Szalamacha z zarządu Narodowego Banku Polskiego. My z satysfakcją przyjmujemy wyniki badań Najwyższej Izby Kontroli w NBP. W tym przypadku nas zupełnie one nie dziwią. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Janusz Śniadek (PiS):

Tak, proszę.

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli Wojciech Kutyla:

Ja chciałbym podziękować naszym partnerom, tak po stronie Komisji jak i Narodowego Banku Polskiego oraz Ministerstwa Finansów. Wszyscy jesteśmy kontrolerami. My w 100%, państwo po trosze też, więc myślę, że dzięki temu jest nam się tak łatwo komunikować i jak rozumiem – wszyscy pracujemy dla dobra publicznego, mówiąc górnolotnie. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Janusz Śniadek (PiS):

Ja też serdecznie dziękuję. Pozostaje mi podsumować i wyrazić satysfakcję, że sygnalizowane zagrożenie dla systemu, wynikające z opóźnienia implementacji dyrektyw, nie ziściło się i pozostało tylko potencjalne. Dziękuję wszystkim państwu za obecność, za wygłoszone referaty i opinie. Zamykam dyskusję i otwieram punkt wolne wnioski. Czy ktoś chce w tych sprawach coś powiedzieć? Jeśli nie, serdecznie dziękuję. Jeszcze stwierdzam do protokołu, że Komisja przyjęła do wiadomości informację. Dziękuję bardzo.